

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 17 DECEMBRIE 1970¹

**Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel
împotriva Köster, Berodt & Co.
(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, formulată de Hessischer
Verwaltungsgerichtshof)**

Cauza 25/70

În cauza 25/70,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Hessischer Verwaltungsgerichtshof (tribunalul administrativ din Landul Hessa) din Kassel pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe

între

EINFUHR- UND VORRATSSTELLE FÜR GETREIDE UND FUTTERMITTEL
(Oficiul pentru importul și depozitarea cerealelor și furajelor) din Frankfurt pe Main,

și

KÖSTER, BERODT & Co., cu sediul social la Hamburg,

a unei hotărâri preliminare privind validitatea Regulamentului nr. 102/64/CEE al Comisiei din 28 iulie 1964 privind certificatele de import și de export pentru cereale, produse transformate pe bază de cereale, orez, brizură de orez și produse transformate pe bază de orez,

CURTEA,

constituită din: R. Lecourt, președinte, A. M. Donner și A. Trabucchi, președinți de cameră, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore (raportor) și H. Kutscher, judecători,

avocat general: A. Dutheillet de Lamothe,

grefier: A. Van Houtte,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Întrucât, prin ordonanța din 21 aprilie 1970, primită la Curte la 28 mai 1970, Hessischer Verwaltungsgerichtshof a solicitat Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, să

¹ limba de procedură: germana.

pronunțe o hotărâre preliminară privind „validitatea Regulamentului nr. 102/64/CEE al Comisiei din 28 iulie 1964 privind certificatele de import și de export pentru cereale, produse transformate pe bază de cereale, orez, brizură de orez și produse transformate pe bază de orez (JO 1964, p. 2125), și în special cu privire la întrebarea dacă articolele 1 și 7 din regulamentul menționat sunt valide, în măsura în care acestea se referă la certificatele de export și la garanțiile constituite în vederea obținerii unor certificate de export” ;

2 întrucât din ordonanța de trimitere reiese că întrebarea adresată a fost ridicată în cadrul unui apel introdus împotriva unei hotărâri pronunțate de către Verwaltungsgericht (tribunalul administrativ) din Frankfurt pe Main, pentru anularea unei decizii a Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, care declarase o garanție executată, în absența realizării de către pârât în termenul prevăzut a unui export pentru care a fost emis un certificat în temeiul articolului 7 din Regulamentul nr. 102/64;

întrucât, având în vedere motivarea hotărârii pronunțate în primă instanță, precum și contestațiile depuse în apel de către pârât în ceea ce privește legalitatea sistemului de garanții stabilit la articolele 1 și 7 din Regulamentul nr. 102/64, Hessischer Verwaltungsgerichtshof și-a formulat întrebarea prin intermediul a patru întrebări subordonate care ar trebui examinate separat;

1 — Cu privire la întrebarea referitoare la procedura „comitetului de gestionare”

3 În primul rând, Curtea este întrebată dacă procedura prevăzută la articolul 26 din Regulamentul nr. 19 al Consiliului din 4 aprilie 1962 privind instituirea progresivă a unei organizări comune a piețelor în sectorul cerealelor (JO 1962, p. 933), pentru a cărei punere în aplicare a fost adoptat Regulamentul nr. 102/64 al Comisiei trebuie considerată ca fiind contrară Tratatului CEE și dacă această procedură este compatibilă în special cu articolul 43 alineatul (2), cu articolele 155, 173, 177 și cu articolul 189 primul paragraf din Tratatul CEE;

4 întrucât această întrebare se referă la legalitatea procedurii numite „a comitetului de gestionare” introdusă prin articolele 25 și 26 din Regulamentul nr. 19 și reluată de numeroase alte regulamente agricole;

întrucât dispozițiile din tratat menționate anterior recunosc faptul că întrebarea adresată se referă în mod special la compatibilitatea procedurii comitetului de gestionare cu structura comunitară și cu echilibrul instituțional atât în ceea ce privește raporturile între instituții, cât și exercitarea atribuțiilor acestora;

5 întrucât s-a susținut, în primul rând, că adoptarea regulamentului în litigiu era de competența Consiliului care, în sensul articolului 43 alineatul (2) al treilea paragraf din tratat, ar fi trebuit să îl adopte la propunerea Comisiei și după consultarea Adunării și că, prin urmare, procedura urmată a derogat de la procedurile și competențele stabilite de această dispoziție a tratatului;

6 întrucât atât sistemul legislativ al tratatului, reflectat în special de articolul 155 ultima liniuță, precum și practica constantă a instituțiilor comunitare stabilesc, în conformitate cu conceptele juridice recunoscute în toate statele membre, o distincție între măsurile întemeiate direct pe tratatul însuși și legislația secundară, menită să asigure executarea acestora;

întrucât, prin urmare, nu se poate cere ca toate detaliile regulamentelor privind politica agricolă comună să fie stabilite de către Consiliu conform procedurii de la articolul 43;

întrucât, în sensul acestei dispoziții, este suficient ca elementele esențiale ale materiei care urmează să fie reglementate să fie adoptate în conformitate cu procedura prevăzută de aceasta;

întrucât, pe de altă parte, normele de punere în aplicare a regulamentelor de bază pot fi adoptate în conformitate cu o procedură diferită de cea de la articolul 43, fie chiar de către Consiliu, fie de către Comisie, în temeiul unei abilitări conforme cu articolul 155;

7 întrucât măsurile care fac obiectul Regulamentului de punere în aplicare nr. 102/64 al Comisiei nu depășesc cadrul de executare al principiilor regulamentului de bază nr. 19;

întrucât Comisia a putut fi abilitată în mod valabil, prin Regulamentul nr. 19, să adopte măsurile respective de punere în aplicare, a căror validitate nu poate fi astfel contestată, în contextul cerințelor de la articolul 43 alineatul (2) din tratat;

8 întrucât, în al doilea rând, pârâțul în acțiunea principală critică procedura „comitetului de gestionare” din cauza faptului că reprezintă o ingerință în dreptul de decizie al Comisiei, astfel încât pune în discuție independența acestei instituții;

întrucât, de asemenea, interpunerea între Consiliu și Comisie a unui organism neprevăzut de tratat ar avea ca efect denaturarea relațiilor între instituții și a exercitării dreptului de decizie;

9 întrucât articolul 155 prevede exercitarea de către Comisie a competențelor pe care i le conferă Consiliul pentru executarea normelor pe care acesta le stabilește;

întrucât această dispoziție, a cărei utilizare este facultativă, îi permite Consiliului să stabilească eventualele norme de aplicare cărora li se supune Comisia, pentru exercitarea competențelor conferite acesteia;

întrucât așa-numita procedură „a comitetului de gestionare” face parte din normele de aplicare cărora Consiliul le poate subordona în mod legitim o delegare de atribuții în favoarea Comisiei;

întrucât, dintr-o analiză a mecanismului instituit prin articolele 25 și 26 ale Regulamentului nr. 19 rezultă că misiunea comitetului de gestionare este de a acorda avize cu privire la proiectele de măsuri propuse de Comisie;

întrucât aceasta poate adopta măsuri direct aplicabile, indiferent de avizul comitetului de gestionare;

în cazul unui aviz contrar al acestui comitet, singura obligație care îi revine Comisiei este aceea de a comunica Consiliului măsurile adoptate;

întrucât funcția comitetului de gestionare este de a asigura o consultare permanentă, cu scopul de a orienta Comisia în exercitarea atribuțiilor care îi sunt conferite de către Consiliu și de a-i permite acestuia să-și substituie acțiunea celei a Comisiei;

întrucât, prin urmare, comitetul de gestionare nu are competența de a adopta o decizie în locul Comisiei sau al Consiliului;

întrucât, prin urmare, fără a denatura structura comunitară și echilibrul instituțional, mecanismul comitetului de gestionare îi permite Consiliului să îi atribuie Comisiei competențe de executare cu o sferă de aplicare apreciabilă, sub rezerva de a evoca eventual decizia;

10 întrucât legitimitatea așa-numitei proceduri „a comitetului de gestionare”, astfel cum a fost stabilită prin articolele 25 și 26 din Regulamentul nr. 19, nu poate fi, prin urmare, contestată din punctul de vedere al structurii instituționale a Comunității;

11 întrucât pârâțul în acțiunea principală a criticat, de asemenea, procedura „comitetului de gestionare” din cauza faptului că, prin instituirea unui „drept de anulare” rezervat Consiliului pentru măsurile adoptate de către Comisie, acest mecanism a privat Curtea de Justiție de unele dintre atribuțiile sale;

12 întrucât această obiecție se bazează pe o evaluare greșită a dreptului de evocare rezervat Consiliului;

întrucât procedura prevăzută la articolul 26 din Regulamentul nr. 19 are efectul de a permite Consiliului să își substituie propria acțiune celei a Comisiei în cazul unui aviz negativ al comitetului de gestionare;

întrucât sistemul este organizat, prin urmare, astfel încât deciziile de punere în aplicare adoptate în temeiul regulamentului de bază să fie adoptate în toate cazurile, fie de către Comisie, fie, în mod excepțional, de către Consiliu;

întrucât aceste acte, indiferent de autor, pot da naștere, în condiții identice, fie procedurii de anulare de la articolul 173, fie acțiunii pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare de la articolul 177 din tratat;

întrucât, prin urmare, reiese că exercitarea de către Consiliu a dreptului său de evocare nu limitează cu nimic competențele Curții de Justiție;

2 — *Cu privire la întrebarea referitoare la abilitarea Comisiei*

13 Întrucât Curții i se solicită să se pronunțe dacă Regulamentul nr. 102/64 al Comisiei este lipsit de o bază validă de abilitare, în măsura în care acesta reglementează la articolul 1 obligația de a exporta prevăzută de certificatul de export, la articolul 7 alineatul (1) necesitatea de a constitui o garanție pentru a obține acest certificat și la articolul 7 alineatul (2) pierderea garanției în cazul în care obligația de a exporta nu a fost îndeplinită, sau dacă abilitarea Comisiei este întemeiată fie pe Tratatul CEE în general, fie pe dispozițiile coroborate ale articolului 16 alineatele (2) și (3) sau ale articolelor 19 sau 20 din Regulamentul nr. 19 al Consiliului;

14 întrucât din motivarea hotărârii pronunțate în primă instanță, precum și din observațiile pârâtului în acțiunea principală reiese că această întrebare se referă la o îndoială privind abilitarea Comisiei de a extinde sistemul de garanții atât la exportul de cereale, cât și la importul sau la exportul de produse transformate pe bază de cereale;

întrucât această îndoială își are originea în redactarea articolului 16 din Regulamentul nr. 19, este necesar să se examineze dacă această dispoziție furnizează un temei suficient al abilitării pentru măsurile de punere în aplicare adoptate în cadrul Regulamentului nr. 102/64 pe tema exporturilor și, în general, a produselor transformate;

15 întrucât, în sensul articolului 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 19, orice import sau export al produselor menționate la articolul 1 este condiționat de prezentarea unui certificat de import sau de export;

întrucât acestei dispoziții generale alineatul (2) al aceluiași articol îi adaugă diverse precizări în ceea ce privește durata certificatului de import pentru cereale, adăugând că „emiterea certificatului este condiționată de constituirea unei garanții...”;

întrucât, în cele din urmă, alineatul (3) prevede că ”normele de aplicare ale prezentului articol... se adoptă în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 26”, specificând că această dispoziție se aplică „în special” stabilirii perioadei de valabilitate a certificatului de import pentru produsele transformate pe bază de cereale;

întrucât redactarea acestui articol a dat naștere întrebării dacă, întrucât sistemul de garanții nu a fost menționat la articolului 16 alineatul (2) decât în legătură cu certificatele propriu-zise de import pentru cereale, Comisia a putut să îl extindă în mod legitim, prin punerea în aplicare a Regulamentului nr. 102/64, la exporturi și la produsele transformate;

16 întrucât aceste dispoziții diferite trebuie să fie interpretate în lumina sistemului și a obiectivelor articolului 16, precum și ale Regulamentului nr. 19, în ansamblu;

întrucât articolului 16 alineatul (1) arată intenția de a stabili un sistem menit să reglementeze fără discriminare importurile și exporturile tuturor produselor care fac obiectul unei organizări a pieței în temeiul Regulamentului nr. 19;

întrucât, în același mod, alineatul (3) face trimitere la procedura prevăzută la articolul 26 pentru stabilirea tuturor normelor de aplicare ce vor fi adoptate în cadrul articolului 16;

17 întrucât, plasat între aceste două dispoziții cu sferă de aplicare generală, alineatul (2) reprezintă o măsură de aplicare specială, menită să pună în aplicare o parte din dispozițiile urmărite la alineatul (1);

întrucât o interpretare care a limitat garanțiile de eficiență prevăzute de regulament numai la certificatul de import și numai la o parte din produsele care fac obiectul organizării pieței ar avea ca efect afectarea funcționării armonioase a sistemului;

18 întrucât, prin urmare, articolul 16 trebuie să fie interpretat ca incluzând în trimiterea la măsurile de aplicare prevăzute la alineatul (3) toate dispozițiile menite să completeze măsurile parțiale prevăzute la alineatul (2), conform modelului din aceeași dispoziție;

întrucât Comisia a fost astfel abilitată să includă în Regulamentul nr. 102/64, în ceea ce privește certificatele de export, dispozițiile privind obligația de a exporta și garanțiile care fac obiectul articolelor 1 și 7, precum și cele referitoare la produsele de transformare, categorice în care se încadrează mărfurile care nu au fost exportate dând astfel naștere litigiului;

19 întrucât, astfel, nu este necesar să se examineze în ce măsură articolele 19 și 20 ale Regulamentului nr. 19 ar fi putut furniza, eventual, o bază juridică pentru dispozițiile Regulamentului nr. 102/64;

3 — Cu privire la întrebarea referitoare la principiile libertății economice și al proporționalității

20 Întrucât Curții i se solicită să hotărască dacă dispozițiile Regulamentului nr. 102/64 al Comisiei privind obligația de a exporta, inerentă oricărui certificat de export (articolul 1), precum și constituirea și pierderea garanției constituite în vederea obținerii certificatelor de export (articolul 7) încalcă un principiu care obligă administrația să nu pună în aplicare decât măsuri proporționale scopului urmărit sau care îi interzic recurgerea la măsuri excesive și, în special dacă acesta este cazul și pentru articolul 7 alineatul (1), când garanția este constituită cu scopul de a obține certificate de export pentru care nu s-a stabilit înainte valoarea restituirii;

21 întrucât din motivarea hotărârii pronunțate în primă instanță rezultă că tribunalul administrativ a considerat că angajamentul asociat emiterii certificatelor de import sau de export, în conformitate cu articolul 1 din Regulamentul nr. 102/64, precum și garanția prevăzută la articolul 7 primul paragraf din același regulament, cu scopul de a asigura

executarea acestui angajament, nu sunt valide, întrucât se consideră că reprezintă o măsură *ultra vires* contrară principiilor libertății economice și proporționalității;

întrucât, conform tribunalului, aceste principii menite să garanteze respectarea drepturilor fundamentale fac parte atât din dreptul internațional, cât și din ordinea juridică supranațională, astfel încât o măsură comunitară contrară acestor noțiuni trebuie să fie considerată nulă de drept;

22 întrucât respectarea drepturilor fundamentale face parte integrantă din principiile generale de drept, a căror respectare este asigurată de Curtea de Justiție;

întrucât, prin urmare, este necesar să se examineze, ca răspuns la întrebarea adresată și în lumina principiilor invocate, dacă sistemul de garanții a adus atingere drepturilor fundamentale a căror respectare trebuie să fie asigurată în ordinea juridică comunitară;

23 întrucât obiectivul sistemului de garanții este prezentat în al șaselea considerent din preambulul Regulamentului nr. 102/64, conform căruia „este necesar să se evite punerea în circulație a unor certificate care nu sunt urmate de import și de export”, având în vedere că „aceste certificate ar prezenta o imagine greșită asupra situației pieței” și că, în acest scop, eliberarea certificatelor este condiționată de constituirea unei garanții care va fi executată în cazul în care nu s-a îndeplinit obligația de import sau de export;

întrucât din aceste considerente, precum și din sistemul general al Regulamentelor nr. 19 și 102/64 rezultă că sistemul de garanții urmărește garantarea realității importurilor și a exporturilor pentru care sunt solicitate certificatele, cu scopul de a asigura atât Comunității, cât și statelor membre o cunoaștere exactă a tranzacțiilor planificate;

24 întrucât această cunoaștere, împreună cu celelalte informații disponibile referitoare la situația pieței, este indispensabilă pentru a permite autorităților competente o utilizare adecvată a instrumentelor de intervenție, ordinare și excepționale, puse la dispoziția lor pentru a garanta funcționarea regimului prețurilor instituit de regulament, cum ar fi acțiunile de achiziționare, de depozitare și de distribuire, stabilirea primelor de denaturare, a restituirilor la export, aplicarea unor măsuri de salvagardare și alegerea unor măsuri menite să evite devierea schimburilor comerciale;

întrucât această necesitate este cu atât mai imperativă cu cât punerea în aplicare a politicii agricole comune implică responsabilități financiare importante în sarcina Comunității și a statelor membre;

25 întrucât, prin urmare, este necesar ca autoritățile competente să dispună nu numai de informații statistice privind situația pieței, ci și de previziuni exacte privind viitoarele importuri și exporturi;

întrucât statele membre au obligația impusă de articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 19 de a emite certificate de import și de export tuturor solicitanților, o astfel de

previziune ar fi lipsită de semnificație dacă certificatele nu ar impune beneficiarilor angajamentul de a acționa în consecință;

întrucât, la rândul său, acest angajament ar fi ineficient dacă respectarea lui nu ar fi asigurată prin mijloace corespunzătoare;

26 întrucât nu se poate critica alegerea, în acest scop, de către organul legislativ comunitar, a mijlocului de garantare, ținând seama de faptul că acest mecanism este adaptat caracterului voluntar al cererilor de certificate și că, în comparație cu celelalte sisteme posibile, are dublul avantaj al simplității și al eficienței;

27 întrucât un regim de simplă declarare a exporturilor efectuate și a certificatelor neutilizate, astfel cum a fost preconizat de pârâțul în acțiunea principală, ar fi, datorită caracterului său retrospectiv și în absența oricărei garanții de aplicare, incapabil să ofere autorităților competente date sigure privind evoluția mișcărilor de mărfuri;

întrucât, de asemenea, un sistem de amenzi impuse „*a posteriori*” ar duce la complicații semnificative administrative și juridice atât în stadiul deciziei, cât și al executării;

28 întrucât, prin urmare, se pare că cerința ca certificatele de import și de export care implică pentru beneficiari angajamentul de a realiza operațiunile propuse în temeiul unei garanții, constituie un mijloc necesar și totodată corespunzător pentru a permite autorităților competente să stabilească în modul cel mai eficient intervențiile acestora pe piața cerealelor;

29 întrucât principiul sistemului de garanții nu poate fi, prin urmare, contestat;

30 întrucât, cu toate acestea, este necesar să se examineze dacă anumite particularități ale sistemului de garanții pot fi contestate cu privire la principiile enunțate în întrebare, în special având în vedere că pârâțul în acțiunea principală a susținut că garanția este o sarcină excesivă pentru comerț, întrucât aduce atingere drepturilor fundamentale;

31 întrucât, pentru a evalua sarcina reală a garanției asupra comerțului, este necesar să se ia în considerare nu numai cuantumul garanției rambursate — respectiv de 0,5 unități de cont la 1 000 kg — ci și cheltuielile și costurile implicate de constituirea acesteia;

întrucât nu ar trebui să se țină seama, în aprecierea acestei sarcini, de pierderea garanției însăși, comercianții fiind protejați în mod adecvat de dispozițiile regulamentului referitoare la circumstanțele recunoscute drept caz de forță majoră;

întrucât cheltuielile pentru constituirea garanției nu reprezintă o valoare disproporționată în raport cu valoarea mărfurilor în cauză și cu cea a altor cheltuieli comerciale;

32 întrucât, în consecință, reiese că sarcinile rezultând din sistemul de garanții nu sunt excesive și sunt consecința normală a unui regim de organizare a piețelor conceput în conformitate cu cerințele interesului general, definit la articolul 39 din tratat, care

urmărește să asigure un nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, asigurând în același timp prețuri rezonabile în livrările către consumatori;

33 întrucât pârâtul în acțiunea principală susține, de asemenea, că pierderea garanției, ca urmare a neexecutării angajamentului de a importa sau de a exporta, constituie în realitate o amendă sau o pedeapsă pe care, în conformitate cu tratatul, Consiliul și Comisia nu erau autorizate să o instituie;

34 întrucât acest argument se bazează pe o analiză eronată a sistemului de garanții, care nu poate fi asimilat unei sancțiuni penale, având în vedere că acesta nu constituie decât garanția de executare a unui angajament asumat în mod voluntar;

35 întrucât, în cele din urmă, argumentele invocate de pârâtul în acțiunea principală, întemeiate pe faptul că serviciile Comisiei nu sunt, din punct de vedere tehnic, în măsură să exploateze informațiile furnizate de sistemul criticat, acesta fiind, prin urmare, lipsit de orice utilitate practică, sunt lipsite de relevanță, această contestație nu poate pune la îndoială însuși principiul sistemului de garanții;

36 întrucât din toate aceste considerente rezultă că regimul certificatelor care implică, pentru cei care le solicită, angajamentul de a importa sau de a exporta, garantat printr-o cauțiune, nu aduce atingere niciunui drept fundamental;

întrucât mecanismul de garanție constituie o metodă corespunzătoare, în sensul articolului 40 alineatul (3) din tratat, pentru organizarea comună a piețelor agricole, lipsit de orice exces și, de asemenea, conform cu cerințele articolului 43;

4 — Cu privire la întrebarea referitoare la noțiunea de forță majoră

37 Întrucât Curții i se solicită să hotărască dacă prevederea Regulamentului nr. 102/64 referitoare la pierderea garanției [articolul 7 alineatul (2)] este lipsită de validitate întrucât, fără ca organul legislativ să încerce să stabilească dacă neexecutarea obligației de a exporta este culpabilă, singurul caz în care garanția nu este executată fiind, în temeiul articolului 8, cel în care exportul nu se poate efectua în cursul perioadei de valabilitate a certificatului, ca urmare a circumstanțelor care trebuie considerate caz de forță majoră;

38 întrucât noțiunea de forță majoră adoptată de regulamentele agricole ține seama de natura specifică a raporturilor de drept public între operatorii economici și administrația națională, precum și de finalitățile acestei reglementări;

întrucât din aceste obiective, precum și din dispozițiile pozitive ale regulamentelor în cauză, rezultă că noțiunea de forță majoră nu se limitează la cea de imposibilitate absolută, ci se aplică și circumstanțelor anormale, care nu pot fi controlate de importator sau de exportator și ale căror consecințe ar fi putut fi evitate numai cu prețul unor sacrificii excesive, în pofida tuturor diligențelor depuse;

întrucât această noțiune implică o flexibilitate suficientă nu numai cu privire la natura evenimentului invocat, ci și cu privire la diligențele pe care exportatorul ar fi trebuit să le depună pentru a-i face față și la sfera de aplicare a pierderilor pe care acesta ar fi trebuit să le accepte în acest scop;

39 întrucât sistemul stabilit prin Regulamentul nr. 120/64 urmărește să elibereze operatorii economici de angajamentul lor numai în cazurile în care operațiunea de import sau de export nu a putut fi realizată în cursul duratei de valabilitate a certificatului, ca urmare a evenimentelor menționate de textul citat;

întrucât, în afara unor asemenea evenimente, pentru care aceștia nu își pot asuma răspunderea, importatorii și exportatorii au obligația să respecte prevederile regulamentelor agricole, fără a le putea substitui considerente bazate pe propriul lor interes;

40 întrucât reiese, în consecință, că limitând anularea angajamentului de a exporta și restituirea garanției la cazurile de forță de majoră, organul legislativ comunitar a adoptat o dispoziție care, fără a impune o sarcină nedatorată importatorilor sau exportatorilor, este adecvată pentru a asigura funcționarea normală a organizării pieței cerealelor, în interesul general, astfel cum este definit la articolul 39 din tratat;

întrucât rezultă că niciun argument împotriva validității sistemului de garanții nu poate fi întemeiat pe dispoziții care limitează restituirea garanției la cazurile de forță majoră;

Cu privire la cheltuielile de judecată

41 Întrucât cheltuielile efectuate de Consiliu și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări;

întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental ridicat în cursul litigiului pendinte în fața Hessischer Verwaltungsgerichtshof, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată;

pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea observațiilor orale prezentate de pârâțul în acțiunea principală, de Consiliul și de Comisia Comunităților Europene;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 2, 39, 40, 43, 149, 155, 173, 177 și 189;

având în vedere Regulamentul nr. 19 al Consiliului din 4 aprilie 1962 și Regulamentul nr. 102/64/CEE al Comisiei din 28 iulie 1964;

având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene, în special articolul 20;

având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene;

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de către Hessischer Verwaltungsgerichtshof din Kassel prin ordonanța din 21 aprilie 1970, hotărăște:

Examinarea întrebărilor adresate nu a scos în evidență niciun element de natură să afecteze validitatea:

1) Regulamentului nr. 102/64/CEE al Comisiei din 28 iulie 1964 privind certificatele de import și de export pentru cereale, produse transformate pe bază de cereale, orez, brizură de orez și produse transformate pe bază de orez, adoptat în temeiul articolului 16 alineatul (3) din Regulamentul nr. 19, conform procedurii „comitetului de gestionare”, instituit prin articolul 26 din același regulament;

2) articolelor 1 și 7 din Regulamentul nr. 102/64/CEE al Comisiei, în măsura în care acestea se referă la certificatele de export și la garanțiile constituite în vederea obținerii acestor certificate.

Judecată și pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 17 decembrie 1970.

	Lecourt	Donner	Trabucchi
Monaco	Mertens de Wilmars	Pescatore	Kutscher

Luxemburg, 17 decembrie 1970.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
R. Lecourt